

Baget, el misteri d'unes paraules

Wifredo Espina

Centre d'Investigació de la Comunicació

Sempre seran per a mi un misteri, inquietant i indesxifrabable, aquelles paraules de Josep Maria Baget al final de la nostra conversa telefònica:

— Hauria de ser aviat —va dir.

— D'acord —vaig respondre.

I vam penjar el telèfon. Era la nostra última conversa. Qui ho havia de dir! Havíem quedat per anar a dinar o a sopar. Tant li feia una cosa com l'altra. Jo preferia dinar; ell, com sempre, em donava facilitats.

— Ah!, com vulguis i allà on vulguis. M'és igual.

Vam decidir que seria un dinar, però no vam acabar de concretar-ne ni el dia ni el lloc.

En l'única cosa que, en acabar la conversa, va fer un estrany èmfasi, va ser en aquella expressió:

— Hauria de ser aviat.

Havíem parlat de moltes coses, com d'una possible nova col·laboració, arran d'enviar-li el meu llibre sobre el Centre d'Investigació de la Comunicació, institució per a la qual ja havia fet algunes feines. I també dels recents canvis, de seu i de persones, a *La Vanguardia*, com també de les successives vendes del seu apartament, primer a Llançà i després a Sitges, per motius familiars.

En interessar-me per la seva salut, es va estendre en l'explicació de la malaltia que patia des de feia uns quants mesos, amb freqüents hospitalitzacions, la qual cosa feia que no sortís sempre la seva llegida i prestigiosa columna diària de crítica televisiva, que, en aquestes ocasions, era substituïda per una de Víctor M. Amela.

Se'l notava preocupat, en Baget, però parlava com sempre: lentament, amb veu ronca i frases curtes i directes intercalades enmig d'algun silenci, amable i amb un to d'intimitat. Com tantes vegades, diria com sempre.

Pocs dies després, però, ens vam assabentar de la seva mort. Era el 8 de novembre del 2004. Ja no podríem anar a dinar ni a sopar plegats. Ni telefonar-nos. Mai més!

Pressentia ja, l'amic Baget, amb aquelles últimes paraules, que alguna cosa podia passar? «Hauria de ser aviat». No ho sabré mai, però vaig fer tard. Perdonà'm, Josep Maria.

Què era per a mi, a més d'amic i company, en Josep Maria Baget i Herms? Doncs, una mena de miracle vivent. M'explico, breument, tot seguit.

Baget era, abans de tot, fruit de la seva intel·ligència i de la seva tossuderia, que s'imposaven sobre una fràgil salut que el va condicionar tota la vida. Però Baget no hauria estat el reconegut personatge que ha estat, pioner de la crítica diària de televisió al nostre país, sense el concurs de dues persones clau des que era molt jove. Dues persones desbordants d'humanitat.

És de justícia que es conegui què van fer per ell el seu pare, Ricard, i l'Andreu Roselló, director d'*El Correo Catalán*, on va començar a publicar Baget.

Un dia, a principis dels anys seixanta, el senyor Ricard Baget va venir al diari a saludar Roselló, del qual era un bon amic des de ja feia temps. Anava acompanyat del seu fill Josep Maria, un jove d'aparença retreta, callat, tímid, amb un caminar dificultós, insegur i torçat, una mirada intel·ligent i uns llavis lleugerament atrompetats que li atorgaven una parla peculiar, que, curiosament, no va ser obstacle per exercir brillantment de professor universitari, molt estimat pels alumnes, ja en la seva maduresa. La vàlua i la voluntat de Baget ho superaven gairebé tot.

El dia que ell i el seu pare van venir al diari a parlar amb el director, va ser una data decisiva a la vida d'en Baget. Des del meu despatx de sotsdirector, vaig sentir que el senyor Ricard comentava a en Roselló, en to confidencial, alguns aspectes sobre el seu fill i la possibilitat que fes alguna col·laboració a *El Correo*.

Se'l notava realment preocupat pel tema de la dèbil salut i el tancament del seu fill en ell mateix. I explicava que li havia comprat el millor televisor —o més d'un, crec— que havia trobat al mercat per tal que el Josep Maria, que tenia la mobilitat limitada i no li agradava anar enlloc, s'hi pogués distreure. Jo notava que en Roselló s'ho escoltava amb un gran interès.

Al cap d'una estona de conversa, van entrar al meu despatx i en Roselló em va presentar el Josep Maria. El seu pare, jo ja el coneixia de venir al diari a fer-hi petar la xerrada i de col·laborar-hi.

En marxar els Baget, el Roselló va tornar al meu despatx i em va explicar la preocupació del pare d'aquell noi, dels esforços que feia per treure'l de seu natural isolament. I va comentar-me que li semblava molt intel·ligent i que «l'hauríem d'ajudar».

Vam decidir que se li encarregaria algun comentari per publicar. Com que en aquella època, el Josep Maria seguia per televisió els esdeveniments esportius, especialment l'atletisme, li vam proposar que, de tant en tant, n'escrivís alguna cosa.

Ben aviat, en Baget va demostrar que sabia fer bé la feina. Era minuciós, complidor i ho sabia tot sobre atletisme. Era una mica elemental i eixut en la redacció dels textos, però això ja ho superaria aviat.

Així, en Josep Maria Baget va començar a publicar. Va fer algunes ressenyes sobre atletisme —va arribar a guanyar un premi periodístic— i després va anar entrant en el terreny dels comentaris. Alguna vegada, fins i tot, se li van encarregar alguns editorials, que, naturalment, al principi se li havien d'arreglar força.

Finalment, al Roselló se li va ocórrer que podria fer la secció de programació de la televisió, que aleshores es reduïa als dos canals públics. Després, hi va introduir algun comentari, cada cop més interessant.

Com que en Baget s'hi dedicava, ho feia tot amb ganes i li sortia prou bé, en Roselló va decidir que la secció s'ampliés a dues pàgines, les centrals, amb la programació, les pel·lícules i un comentari. La secció va ser un èxit i era molt seguida pels lectors.

Així va començar la crítica televisiva a la premsa espanyola. En Josep Maria Baget i Herms en va ser el pioner i el degà. Va inaugurar un estil, auster i rigorós, que va assolir un gran prestigi. La seva columna era molt esperada i apreciada, i temuda, pel món televisiu; i ben acollida pels lectors en general, que hi trobaven informació de primera mà i orientació fiable.

Quan, el 1978, el Josep Maria Baget va passar a col·laborar a *La Vanguardia*, no solament va seguir en la mateixa línia, sinó que la repercussió va ser molt més àmplia, atesa la gran difusió de *La Vanguardia Española*, que després es va dir *La Vanguardia* a seques. La marxa de Baget d'*El Correo Catalán* ens va saber molt de greu, si bé era molt comprensiva, especialment tenint en compte que, en caure el nostre diari dins l'òrbita del pujolisme polític, que li va treure la independència que el caracteritzava, ja no era el que havia estat i entrava en una clara davallada pel que feia a lectors i a influència en l'opinió pública catalana i espanyola.

En Josep Maria Baget, l'amic i company al qual uns quants anys després, quan ja era professor d'universitat, vaig tenir ocasió d'encarregar, per al Centre d'Investigació de la Comunicació, la Història de la Televisió a Catalunya —que va ser presentada amb gran èxit de públic—, va saber anar-se'n a temps.

Però ara, estimat Baget, encara era aviat perquè marxessis per sempre i ens deixessis orfes de la teva saviesa televisiva i de la teva orientació diària.

A més, Josep Maria, saps que teníem pendent un sopar per parlar de noves col·laboracions i d'altres coses. La culpa no és teva, ja ho havies advertit: «Hauria de ser aviat».

A l'ordinador, encara hi guardo sense contestar, com una interpel·lació acusatòria viva, el teu últim correu electrònic. Perdona'm, Baget.

Sé que, com sempre, mercès a la teva bonhomia, et serà fàcil perdonar-me. És a tots nosaltres, orfes de tu, que ens costarà perdonar-te que ens hagis deixat tan d'hora.

Si et contesto el correu electrònic, on anirà a parar?